

Odniesienie do uwag, które wpłynęły pisemnie z ramach konsultacji społecznych Projektu Programu ochrony powietrza dla powiatu szczecińskiego ze względu na pył PM10.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
zgłaszający uwagi lub wnioski: WIOŚ Szczecin (pismo nr WM-4261/44/11, z dnia 4 sierpnia 2011 roku)		
1	<p>W przytoczonym przez autorów projektu „Programu...” dokumencie „Aktualizacja zasad sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach”, wydanym przez Ministerstwo Środowiska w 2008 roku, zostały zawarte wytyczne merytoryczne do sporządzania programów ochrony powietrza. W rozdziale 14.2 „Aktualizacji zasad...”, zostały opisane zalecenia co do szczegółowej zawartości programów, które według oceny WIOŚ są niezmiernie istotne dla efektywności działań proponowanych w programach. Zdaniem WIOŚ w przedstawionym projekcie „Programu...” zalecenia te nie zostały uwzględnione.</p> <p>„W przypadku, jeżeli konieczność realizacji programu naprawczego wynikała z przekroczenia poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji dla stężeń krótkookresowych (1 godzina, 8 godzin, 1 doba), należy na podstawie danych monitoringowych zidentyfikować i zestawić terminy występowania stężeń przewyższających poziom dopuszczalny a następnie dla tych terminów pomiarowych należy wykonać obliczenia modelowe dyspersji zanieczyszczeń z uwzględnieniem źródeł emisji (położonych na obszarze przekroczeń i w promieniu 30-50 km od jego granic), prowadząc obliczenia w ten sposób, by można było uzyskać ocenę wpływu poszczególnych źródeł emisji lub grup źródeł emisji na występowanie ponadnormatywnych stężeń krótkookresowych. Dodatkowo należy przeprowadzić analizę zmienności czasowej stężeń (w cyklu dobowym, tygodniowym, sezonowym) i analizę powiązania stężeń z warunkami meteorologicznymi. W oparciu o wyniki modelowania dyspersji zanieczyszczeń, a także w oparciu o analizę powiązania stężeń z warunkami meteorologicznymi, należy przygotować zestawienie emitorów najbardziej odpowiedzialnych za występowanie krótkookresowych stężeń zanieczyszczeń przewyższających wartości dopuszczalne. Jeżeli z analiz wynika, że emisja z istotnych źródeł punktowych (przemysł, zaopatrzenie w ciepło i energetyka) ma istotny wpływ na występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych, należy dodatkowo uszeregować emitory pod względem ich znaczenia w wywoływaniu przekroczeń stężeń dopuszczalnych. Należy także określić udział w stężeniach w obszarze przekroczeń oddziaływania emisji z emitorów położonych w obszarze przekroczeń i oddzielnie dla pozostałych źródeł położonych poza obszarem przekroczeń.”</p>	<p>W analizie uwzględniono profil zmienności dla emisji powierzchniowej, liniowej i punktowej (dla energetycznego spalania paliw). W Programie zostaną załączone mapy i analizy wynikające z modelowania, dotyczące poszczególnych, charakterystycznych dni występowania przekroczeń. Zgodnie z metodyką zostaną wykazane udziały poszczególnych źródeł emisji.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
2	<p>Stacja pomiarowa w Szczecinku na ulicy Artyleryjskiej, z której wyniki stężeń pyłu PM10 posłużyły do oceny strefy powiat szczecinecki ma charakter stacji mierzącej oddziaływanie przemysłu na obszar zamieszkały (charakter stacji zdefiniowanej w Wojewódzkim Programie Monitoringu Środowiska). Jej reprezentatywność została określona na poziomie kilku kilometrów. Według WIOŚ ten właśnie obszar powinien być poddany szczegółowej analizie, co także zalecane jest w „Aktualizacji wskázówek...”.</p>	<p>W przedstawionym projekcie POP analizie poddano cały obszar strefy (powiat szczecinecki) oraz szczegółowo obszar przekroczeń wyznaczony na podstawie modelowania. Oddziaływanie poszczególnych grup źródeł pokazano z podziałem na udziały poszczególnych źródeł emisji, które w dokumentacji podzielono na: powierzchniowe, punktowe, liniowe, oraz napływy z 30 km spoza strefy i tło. Udział poszczególnych rodzajów źródeł pokazano zarówno dla obszaru całej strefy, jak i dla obszaru przekroczeń miasta Szczecinek. Osobno załączono mapę dla stężeń średniorocznych. Dodatkowo zostaną przedstawione mapy i analizy dla charakterystycznych dni, w których wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych.</p>
3	<p>W rocznej ocenie jakości powietrza za 2009 WIOŚ wskazał 13 dni (z 39) z przekroczeniami dobowych wartości stężeń pyłu PM10, w których potencjalną główną przyczyną przekroczeń była emisja z Zakładów Kronospan w Szczecinku przy ulicy Waryńskiego 1. Natomiast w ocenie za 2010 na ulicy Artyleryjskiej wskazano aż 27 takich dni (z 76), a na stacji tła miejskiego przy ulicy 1 Maja (w projekcie błędna lokalizacja i opis otoczenia stacji) liczba takich dni wynosiła 20 (z 69). Ponadto w roku 2011 w miesiącach maj i czerwiec (poza sezonem grzewczym), wyniki z obu stacji manualnych i z automatycznej stacji przy ulicy Przemysłowej, wskazywały na wpływ emisji Zakładów Kronospan na wysokość stężeń pyłu PM10 w Szczecinku. Wydaje się, że nie można pominąć wpływu bardzo istotnej emisji z Zakładów Kronospan na występujące przekroczenia normowanych stężeń dobowych pyłu PM10.</p>	<p>W projekcie POP zostanie zobrazowany udział emisji punktowej liniowej i powierzchniowej w wielkości stężeń w charakterystycznych dniach w 2009 roku, który jest rokiem bazowym. Charakterystyczne dni będą obejmować specyficzne warunki meteorologiczne, jak również różne stężenia tła. Istotne jednak w Programie jest to, że nie wszystkie dni z wyliczonymi przekroczeniami pokrywają się z dniami, w których zmierzono wartości przekraczające normy na stacji pomiarowej przy ul. Artyleryjskiej. Wynikać to może z założeń dotyczących profilu zmienności emisji oraz profilu zmienności tła zanieczyszczeń (przyjęto zmienne tło, zgodnie z pomiarami na stacji tła regionalnego w Puszczy Boreckiej). Przedstawione w Projekcie Programu dni są oparte o wyliczenia modelowe. Dopuszczalny błąd modelowania (do 50% zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17.12.2008 roku w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu – Dz. U. z 2009 r. Nr 5, poz. 31). Zgodnie z metodyką realizacji POP, analizy dokonano w roku wystąpienia pierwszych przekroczeń pyłu zaw. PM10 na stacji w strefie powiat szczecinecki.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
4	<p>W projekcie „Programu... „ analiza oddziaływania poszczególnych źródeł zanieczyszczeń (punktowe, obszarowe i liniowe) oraz potwierdzenie przyczyn przekroczeń, wskazanych przez WIOŚ w raportach rocznych, nie zostały zawarte. Do takiej analizy wybrano dwa dni, w których pomiary nie wykazywały przekroczeń (28 stycznia 2009, 13 listopada). W trzecim z analizowanych dni – 9 grudnia 2009 roku, WIOŚ wskazał jako główną przyczyną przekroczeń emisję powierzchniową z terenu miasta. Ponadto analiza dotyczyła obszaru całego powiatu, a nie obszaru przekroczeń. Brak takiej szczegółowej analizy dla obszaru przekroczeń wskazanego przez WIOŚ, może spowodować, że zaplanowane (bardzo kosztowne) działania naprawcze nie spowodują polepszenia jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłem PM10 na tym obszarze Szczecinka. Tak więc wykonywane na 3 stacjach pomiary pyłu PM10 mogą nadal wskazywać przekroczenia.</p>	<p>W analizie uwzględniono profil zmienności dla emisji powierzchniowej, liniowej i punktowej (dla energetycznego spalania paliw). W Programie zostaną załączone mapy i analizy wynikające z modelowania, dotyczące poszczególnych, charakterystycznych dni występowania przekroczeń. Zgodnie z metodyką zostaną wykazane udziały poszczególnych źródeł emisji. Charakterystyczne dni zostaną wybrane ze względu na specyficzne (różne) warunki meteorologiczne oraz różnice w wielkości tła.</p>
5	<p>Duże wątpliwości budzi sposób szacowania przez autorów projektu „Programu...” emisji powierzchniowej i liniowej oraz otrzymane w efekcie ich wielkości. WIOŚ co roku przeprowadza inwentaryzację emisji zanieczyszczeń do powietrza, wykorzystując wspomnianą bazę SOZAT jedynie dla emisji punktowej. Wyznaczanie emisji powierzchniowej i liniowej jest szczególnie trudne i wymaga wielu informacji o użytkowaniu terenu. Procedury szacowania tych emisji są bardzo pracochłonne i tym dokładniejsze im więcej informacji o terenie jest dostępnych. Przytoczone przez autorów projektu Programu wielkości emisji (powierzchniowej, liniowej i punktowej) są znacząco różne (mniejsze) od wielkości emisji oszacowanej na potrzeby opracowania „Diagnoza zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 w powiecie szczecineckim” wykonanego w roku 2009 przez BSiPP Ekometria, na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie.</p>	<p>Program ochrony powietrza to dokument operujący na pewnym poziomie ogólności – wskazuje kierunki działań prowadzące do osiągnięcia stanu jakości powietrza zgodnego z wymaganiami prawa. Nie stanowi dokumentacji technicznej, zatem stopień szczegółowości przeprowadzonej inwentaryzacji jest proporcjonalny do wymagań prawnych i procedury przygotowania Programu. Z uwagi na konieczność przeprowadzenia czasochłonnego modelowania (w tym również uwzględniającego przemiany fizykochemiczne) z konieczności należało uprościć pewne elementy inwentaryzacji. Inwentaryzacja emisji liniowej została wykonana w oparciu o zmierzone (w ramach Generalnego pomiaru ruchu 2010) wielkości natężenia pojazdów na drogach i inne dostępne pomiary, a wielkość emisji wyznaczona na podstawie wskaźników prof. Chłopka. Wielkość emisji powierzchniowej została określona na podstawie zapotrzebowania ciepła w budynkach na terenie powiatu szczecineckiego oraz informacji o strukturze zużycia poszczególnych rodzajów paliw do celów grzewczych na terenie powiatu. Program Ochrony Powietrza zostanie uzupełniony o opis metodyki inwentaryzacji liniowej, powierzchniowej i punktowej.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
6	Wyjaśnienia wymaga wartość przedstawionej przez autorów projektu „Programu...” punktowej emisji pyłu PM10, gdyż baza SOZAT zawiera jedynie dane o ładunkach pyłu ze spalania i pyłu technologicznego (tak zwany pył ogółem).	We wszystkich przypadkach (źródła punktowe) emisja została określona na podstawie emisji podawanej przez poszczególne podmioty do opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. W ramach tego systemu podmioty podają wielkość emisji pyłu ogółem, nie wyszczególniając pyłu zawieszonego PM10. Konieczne jest określenie udziału pyłu PM10 w pyłe ogółem. W przypadku źródeł energetycznego spalania paliw ilość pyłu zawieszonego PM10 w pyłe ogółem waha się (w zależności od zastosowanych urządzeń odpylających) od 60-99%. W przypadku zakładów Kronospan do określenia udziału pyłu PM10 w pyłe ogółem posłużono się pomiarami przeprowadzonymi na kilku emitorach zakładu. Generalnie, w większości przypadków, dla których nie posiadano danych pomiarowych lub o sprawności urządzeń odpylających – szacowano emisję na podstawie ogólnej wiedzy o rodzaju instalacji, produkcji, etc. Średnio jest to 70% zawartość pyłu PM10 w pyłe ogółem.
7	Istotnym elementem dla procedury obliczeń są zastosowane dane meteorologiczne. Wyniki analizy tych danych powinny być przedstawione w projekcie między innymi w postaci róży wiatrów. Tymczasem, jedynym zobrazowaniem warunków meteorologicznych wykorzystanych do analizy są dane pozyskane ze stacji automatycznych WIOŚ: w Szczecinie, Koszalinie, w Widuchowej oraz stacji lokalnych PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra: w Marwicach i w Storkowie. Za wyjątkiem Storkowa, stacje te nie charakteryzują warunków meteorologicznych w powiecie szczecińskim. Brak jest także analizy klas równowagi atmosfery wpływających w sposób znaczący na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w powietrzu.	Wykonawca korzysta z modelu Calmet-Calpuff, który daje możliwość wykorzystania do obliczeń parametrów z różnych stacji meteorologicznych, co zostało wykonane i pozwoliło na stworzenie numerycznego modelu parametrów meteo w siatce obliczeniowej. W wyniku obliczeń powstały wyniki warunków meteorologicznych odpowiednie dla każdego punktu siatki w strefie (krok siatki meteorologicznej – 1 km). Nie istnieje jedna róża wiatrów dla całego obszaru obliczeń, tylko zmienne w przestrzeni parametry meteo. Wykonawca rozszerzy opis dotyczący wykorzystanego do obliczeń rozprzestrzeniania zanieczyszczeń modelu.
8	Odnosząc się do tekstu opisującego istotność przemian chemicznych na wysokości stężeń pyłu zawieszonego WIOŚ jest w posiadaniu opracowania „Analiza stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10 i PM2,5 z uwzględnieniem składu chemicznego pyłu oraz wpływu źródeł naturalnych”, wykonanego na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w kwietniu 2011 roku przez Konsorcjum składające się z Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, Instytutu Ekologii Terenów Przemysłowych, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB i Instytutu Ochrony Środowiska PIB. Należy zauważyć, że zarówno siarczany, azotany jak i jon amonowy stanowią istotne składniki pyłu zawieszonego, a ich źródłem jest głównie emisja antropogeniczna. W projekcie „Programu...” problem ten został potraktowany pobieżnie.	W ramach inwentaryzacji emisji przeprowadzono również inwentaryzację prekursorów pyłu zawieszonego. Następnie przeprowadzono obliczenia z uwzględnieniem przemian fizykochemicznych w atmosferze. Uzyskane przez nas wyniki wskazują na niewielki wzrost stężeń pyłu zawieszonego PM10, powstającego w wyniku przemian. Zostało to opisane w rozdziale 11.5, na str. 77.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
zgłaszający uwagi lub wnioski: Starostwo Szczecineckie (pismo nr RS.6225.3.2011.MŁ z dnia 11 sierpnia 2011 roku)		
9	1. Brak w wykazie <i>pojęć i skrótów użytych w opracowaniu</i> lub innym miejscu opracowania definicji <u>obszaru przekroczeń</u> (strefa powiatu szczecineckiego, granice administracyjne Miasta Szczecinek, inny);	Wykonawca proponuje dodać wyjaśnienie pojęcia "obszar przekroczeń" w brzmieniu: "fragment obszaru strefy poddanej analizie, na którym przeprowadzone obliczenia modelowe rozprzestrzeniania zanieczyszczeń wykazały występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych".
10	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: a) Nr PS01 – słowo „Kontynuacja (...)” proponuje się zastąpić „Opracowanie, przyjęcie i wdrażanie (...)” – program PONE nie został jeszcze opracowany	Informacje uzyskane z UM Szczecinek wskazywały, że Urząd Miasta jest w trakcie przygotowania PONE, ale faktycznie nie jest on uchwalony przez Radę Miasta. Wykonawca proponuje zmienić zapis w harmonogramie zgodnie z sugestią.
11	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: b) Nr PS03 – w źródłach finansowania wskazano MPEC – brak takiej jednostki na terenie Powiatu Szczecineckiego;	Jest to błąd pisarski. Zostanie poprawiony na MEC Sp. z o.o. w Szczecinku.
12	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: c) Nr PS12 – działanie skierowane wyłącznie do zarządców dróg miejskich i gminnych – pominięto zarządcę dróg powiatowych, wojewódzkich i generalnych	Faktycznie powinni być wpisani też zarządcy innych dróg. Jednak czyszczenie w realiach polskich odbywa się głównie w miastach. Zatem Wykonawca proponuje zmienić zapis na następujący: " <i>Utrzymanie działań ograniczających emisji wtórnej pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie metodą mokrą) szczególnie na terenach zabudowanych</i> " i dopisać wszystkich zarządców dróg, jako odpowiedzialnych za realizację.
13	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: d) Nr PS014 - Podwyższenie całkowitej skuteczności urządzeń redukujących emisję pyłu zawieszonego PM10. Racjonalizacja zużycia energii i surowców. należy doprecyzować na czym ma polegać podwyższenie całkowite skuteczności urządzeń redukujących emisję pyłu oraz wg kosztorysu których zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw (czy dotyczy to firm wyszczególnionych w tab. 19?); jednocześnie nie uwzględniono takiego obowiązku dla podmiotów korzystających ze środowiska określonych w podrozdziale 6.1.;	Obowiązek ten zostanie dopisany w rozdziale 6.1 dla podmiotów korzystających ze środowiska.
14	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: e) Nr PS19 – w źródłach finansowania nie ujęto <i>budżetu powiatu</i> , pomimo wskazania Starosty Szczecineckiego jako jednego z odpowiedzialnych za realizację przedmiotowego działania	Wykonawca proponuje uwzględnić uwagę.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
15	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: f) Nr PS20 – wymóg zawarty w przedmiotowym działaniu, poza ujmowaniem go w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego winien dotyczyć również decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	Wykonawca proponuje uwzględnić uwagę.
16	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: g) Nr PS23 – działanie powinno dotyczyć również Starosty Szczecineckiego;	Wykonawca proponuje uwzględnić uwagę.
17	2. w tabeli 7 Harmonogram rzeczowo – finansowy: h) Nr PS25 – należy doprecyzować na czym ma polegać i w jakim zakresie <i>wzmocnienie kontroli stacji diagnostycznych</i> – mając na uwadze obowiązujące przepisy prawa, Starosta Szczecinecki dokonuje jeden raz w roku kontroli każdej z siedmiu obecnie funkcjonujących na terenie powiatu stacji kontroli pojazdów. Kontrola obejmuje m.in. wyposażenie stacji w wyciągi spalin, sposób ogrzewania pomieszczeń a także sprawdzanie ewidencji, w tym ilość samochodów niespełniających norm emisyjnych.	Ustawa Prawo o ruchu drogowym (art. 83b) mówi, że Starosta zobowiązany jest do kontroli stacji diagnostycznych "przynajmniej raz w roku", zatem w szczególnych przypadkach, tam gdzie stwierdzono nieprawidłowości wskazane byłoby przeprowadzanie częstszych kontroli, choćby dla sprawdzenia realizacji zaleceń pokontrolnych. Poza tym Prawo o ruch drogowym mówi, że (art. 83b, ust. 2): "2. W ramach wykonywanego nadzoru starosta: 1) co najmniej raz w roku przeprowadza kontrolę stacji kontroli pojazdów w zakresie: a) zgodności stacji z wymaganiami, o których mowa w art. 83 ust. 3, b) prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów , c) prawidłowości prowadzenia wymaganej dokumentacji; 2) wydaje zalecenia pokontrolne i wyznacza termin usunięcia naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów". Wykonawca proponuje dopisać tego rodzaju komentarz.
18	3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy a) w przypisanych obowiązkach przywoływane są wytyczne ujęte w rozdziale 10.2.2., którego to rozdziału brak w przedmiotowym opracowaniu.	Jest to pomyłka pisarska, ma by rozdział 7. Zostanie poprawione.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
19	<p>3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy</p> <p>b) Staroście Szczecineckiemu przypisano obowiązek „Analizy, weryfikacji i uzupełnienia sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie, przedkładanych przez wójtów i burmistrzów”. W związku z tym, że analizę i monitorowanie składanych przez wójtów, burmistrzów oraz Starostę Powiatu Szczecineckiego sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie przypisano przede wszystkim Marszałkowi Województwa (zgodnie z zapisem ujętym w podrozdziale 6.1.), niesłuszne wydaje się powielanie zadań. Jednocześnie nie wyjaśniono na czym miałyby polegać uzupełnianie przez Starostę sprawozdań przedkładanych przez wójtów lub burmistrzów? – tak sformułowany obowiązek zakłada z góry nierzetelne wykonanie przez wójtów lub burmistrzów sprawozdań i sugeruje mało poważne traktowanie samorządów gminnych.</p>	<p>Wykonawca proponuje zmienić zapis na "monitorowanie i uzupełnienie sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie, przedkładanych przez wójtów i burmistrzów"</p>
20	<p>3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy</p> <p>c) pkt 3 w związku z tym, że nie ma obecnie ustawowego obowiązku prowadzenia pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez Starostę (drogi powiatowe), czy zatem obowiązek przedkładania wyników takich pomiarów Marszałkowi ma być nowym, dodatkowym obowiązkiem wynikającym z przedmiotowego Programu (a jeśli tak, to których dróg miałby dotyczyć) czy też wyniki takie miałyby być przedkładane w przypadku ich wykonania, zgodnie z sugestią zawartą w rozdziale</p>	<p>W ramach działań naprawczych nie uwzględnia się prowadzenia pomiarów natężenia ruchu. Badanie te nie jest zadaniem Starosty w rozumieniu projektu Programu.</p>
21	<p>3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy</p> <p>d) obowiązek zawarty w pkt 1 przy obowiązkach Burmistrza Szczecinka dotyczy wszystkich wójtów i burmistrzów Stefy powiat szczecinecki</p>	<p>Wykonawca proponuje uwzględnić uwagę.</p>
22	<p>3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy</p> <p>e) użycie liczby mnogiej odnoszącej się do opracowania i realizacji <i>kompleksowych Programów Ograniczania Niskiej Emisji na terenie Szczecinka</i> zawarta w pkt 2 przy obowiązkach Burmistrza Szczecinka jest przypadkowe czy jednak wskazuje na obowiązek wykonania kilku takich Programów; <u>zasadne wydaje się być opracowanie i wdrożenie PONE na terenie pozostałych gmin leżących w strefie powiat szczecinecki</u></p>	<p>Użycie liczby mnogiej stanowi błąd pisarski i zostanie poprawione. Obowiązek przygotowanie i realizacji PONE został wskazany tylko dla Szczecinka, co nie wyklucza przygotowania PONE przez inne gminy na terenie strefy.</p>
23	<p>3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy</p> <p>f) w pkt 10 przy obowiązkach Burmistrza Szczecinka oraz pkt 6 przy obowiązkach pozostałych Burmistrzów i Wójtów sugeruje się dopisać również decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu</p>	<p>Wykonawca proponuje uwzględnić uwagę.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
24	3. w rozdziale 6.2 Obowiązki jednostek z terenu strefy g) w pkt 11 przy obowiązkach Burmistrza Szczecinka sugeruje się doprecyzować na czym miałyby polegać działania prewencyjne podczas wydawania decyzji środowiskowych <u>oraz dopisać taki obowiązek przy obowiązkach pozostałych Burmistrzów i Wójtów</u>	Faktycznie zapis jest bardzo zwięzły. Wykonawca proponuje go rozszerzyć: "Uwzględnianie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym również niezorganizowanej na etapie wydawania i opiniowania decyzji środowiskowych" oraz rozszerzyć odpowiedzialność za realizację tego działania na wszystkich wójtów i burmistrzów w powiecie.
25	W rozdziale 7 <i>Monitorowanie realizacji programu</i> zapisano, że sprawozdanie w zakresie działań związanych z redukcją emisji powierzchniowej winno opierać się na realizacji PONE, z podziałem na poszczególne gminy, w tym na obszary miast i część pozostałą – zgodnie z przedmiotowym projektem Programu, PONE będzie realizowane wyłącznie na terenie Miasta Szczecinek.	Z doświadczenia wiemy, że nie ma wielu narzędzi, aby skłonić mieszkańców do informowania urzędu o zmianach dokonywanych w ogrzewaniu na terenie swoich posesji. Jednym z takich narzędzi, które ułatwiają pozyskanie informacji, jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji, stąd propozycja również dla innych gmin, oprócz Miasta Szczecinek. Ma to na celu ułatwienie zarządzania ochroną powietrza.
26	W rozdziale 9.2. <i>Charakterystyka techniczno – ekologiczna powierzchniowych źródeł emisji</i> nie opisano zaopatrzenia w energię cieplną gminy Szczecinek.	Zapisy zostaną uzupełnione.
27	W podrozdziale 10.1. <i>Inwentaryzacja emisji ze źródeł punktowych</i> w tab. 19 ujęto analizowane (zinwentaryzowane) wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, zebrane na podstawie ewidencji emisji za 2009 r. prowadzonej przez Urząd Marszałkowski. Część „jednostek” ujętych w tab. 19 mieści się w definicji <i>źródeł emisji powierzchniowej</i> zawartej w <i>Wykazie pojęć</i> jako „(...) małe zakłady rzemieślnicze, bądź usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej (...)”. Ponadto sugeruję zweryfikować dane dotyczące ładunku pyłu PM10. Dla przykładu, przeanalizowano podaną ilość pyłu – 1,63 Mg (za 2009 r.) wyemitowanego przez Zespół Szkół nr 1 w Szczecinku (poz. 26). Na terenie przedmiotowej szkoły od 1996 r. funkcjonuje wyłącznie kotłownia gazowa wyposażona w kotły o wydajności 915 kW. Ze sprawozdania przedłożonego Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego wynika, że szkoła wyemitowała 0,048 Mg pyłu ogółem w 2009 r. (zawyżono ją zatem w przedmiotowym opracowaniu aż 44 krotnie). W związku z powyższym zasadne jest sprawdzenie i zweryfikowanie wszystkich wyszczególnionych w tabeli źródeł pod względem poprawności wyliczenia wielkości emisji wprowadzonych do bazy. Ma to bowiem wpływ na dalsze wyliczenia procentowe, a tym samym działania naprawcze.	Wykonawca zakwalifikował do emisji punktowej jednostki wnoszące opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i emitujące powyżej 1 Mg pyłu PM10 na rok. Rozdział dotyczący metodyki inwentaryzacji zostanie w Programie, m.in. o te informacje, poszerzony. Natomiast w przypadku Zespołu Szkół nr 1 w Szczecinku nastąpiła pomyłka, powinno być Zespół Szkół im. Oskara Langego w Białym Borze. Zostanie poprawione.
28	W rozdziale 12.2 wariant 1 emisja punktowa dodatkowe działania, wyróżnik pierwszy i drugi – realizacja przedmiotowych zapisów winna wynikać z przepisów ustawowych i rozporządzeń, bowiem obecnie istnieje wyłącznie możliwość porównywania z najlepszą dostępną technologią (a nie jej stosowania) i dotyczy instalacji nowych lub zmienianych w sposób istotny. Jednocześnie, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego realizacja np. działania PS14 zależy przede wszystkim od chęci przedsiębiorców i ich możliwości finansowych, w mniejszym zakresie od zachęty finansowej proponowanej przez samorządy czy fundusze.	Zapis "sukcesywne wprowadzanie do pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza i do pozwoleń zintegrowanych zapisów odnośnie ograniczania emisji pyłu PM10 poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik" zostanie wykreślony.

Ip.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
29	W tabeli 5, w rozdziale 2.4., podano, że w 2010 r. wystąpiło 70 przekroczeń stężeń 24 godzinnych, natomiast z <i>Rocznej oceny jakości powietrza dla Województwa Zachodniopomorskiego z 2010 rok</i> opublikowanej przez WIOŚ w Szczecinie wynika, iż ilość takich dni wyniosła 69. Należy również zweryfikować czas rozpoczęcia funkcjonowania stacji pomiarowej w Szczecinku przy ul. 1 Maja – od 10 grudnia 2009r. (podpis pod tabelą).	Zapis dotyczący ilości przekroczeń zostanie zmieniony. Zapis dotyczący daty rozpoczęcia pomiarów na stacji przy ul. 1-go Maja zostanie zmieniony na 10.12.2009 r.
30	POP i jego ustalenia bazują na rozbudowanym modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, w tym PM10 - dokładność modelu obarczona jest błędami pomiarowymi i modelowania matematycznego, więc szacowana na pewno poniżej 100% - należy wskazać dokładność modelowania i błędów ustaleń POP.	Weryfikacji modelu (kalibracji) można dokonać porównując wielkość stężeń zmierzonych do zamodelowanych będących wynikiem modelowania. Porównanie takie przedstawiono w tabeli 25, dla stacji przy ul. Artyleryjskiej, w rozdziale 11.3 str. 75, poświęconym weryfikacji modelu. W tabeli przedstawiono wielkość błędów modelowania.
31	Brak jest dogłębnej analizy chemicznej pyłu PM10, będącego nośnikiem wielu związków chemicznych; rozkład stężeń składników pyłu PM10 pozwoli zdefiniować ogniska zanieczyszczeń w strefie.	Badania składu chemicznego pyłu nie są przedmiotem niniejszego Programu ochrony powietrza. Wynika to z zakresu metodyki POP.
32	Działania naprawcze przypisane w POP zakładom grupy Kronospan Polska i Kronospan Szczecinek są deklaracją zakładów, spowodują one jedynie inne rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń (większa wysokość i odległość od punktów emisji), lecz nie ograniczą wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zasadne byłoby aby w części produkującej energię cieplną zakładu Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. powstała linia do utylizacji termicznej odpadów; zakład ma problemy z nadmierną ilością odpadów powstających w instalacjach a trudno przewidzieć czy deklaracje zakładu ujęte w POP dla pyłu PM10, będą skutkować poprawą stanu powietrza; w POP dla benzo(a)pirenu - zapisy dotyczące kierunków działań w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w zakresie zmniejszania emisji ze źródeł usługowych i przemysłowych, stanowią: „zakaz spalania odpadów drzewnych z zawartością klejów i innych substancji chemicznych obowiązujący instalacje zlokalizowane na terenie powiatu szczecineckiego nie spełniające wymogów spalarni odpadów niebezpiecznych”.	POP dla benzo(a)pirenu został uchwalony przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego i tym samym stał się aktem prawa miejscowego. Wskazany zapis "zakaz spalania odpadów drzewnych z zawartością klejów i innych substancji chemicznych obowiązujący instalacje zlokalizowane na terenie powiatu szczecineckiego nie spełniające wymogów spalarni odpadów niebezpiecznych" jest obowiązujący. Nie trzeba powtarzać go w przedmiotowym Programie.
33	Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Szczecinku z roku na rok zwiększa emisję, korzystając z limitów emisji z lat następnych; zalecenia POP-u dotyczące zwiększania ilości odbiorców ciepła i nowe przyłącza do sieci Miejskiej Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. winny być uwzględnione w POP jako działanie warunkowe – po zastosowaniu w instalacjach urządzeń redukujących ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza (z uwagi na odpowiednio większą emisję zanieczyszczeń do powietrza i obowiązek zminimalizowania tego zagrożenia).	Dane literaturowe wskazują, że największy efekt ekologiczny powodują nowe podłączenia do sieci ciepłowniczej, dlatego w zarządzaniu jakością powietrza traktuje się je priorytetowo. Zwiększenie emisji przez MEC Sp. z o.o. nie będzie znaczne w przypadku nowych podłączeń. Wystarczy, aby zakład wykonał te działania, które zostały mu przypisane w zadaniach.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
34	Działania naprawcze POP winny uwzględniać elektryczny system ogrzewania obiektów.	W projekcie Programu Wykonawca wskazuje wymagany efekt ekologiczny, jaki należy osiągnąć, podając również wskaźniki do wyliczenia efektu z poszczególnych działań, uwzględnia się w tym również zmianę ogrzewania tradycyjnego (węglowego) na elektryczne. Wybór działań należy: z jednej strony do gminy (co chce współfinansować), z drugiej do mieszkańców (jakie koszty eksploatacyjne są w stanie później ponieść).
35	Skuteczność realizacji POP zależy też od służb porządkowych i organów, które poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach prawa miejscowego np. Regulaminie o utrzymaniu porządku i czystości w gminie, miałyby kompetencje do kontroli i egzekucji.	W projekcie Programu przewidziano działania kontrolne dla gmin. Zadanie PS21 w harmonogramie "Kontrola gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów" wskazano do realizacji przez wszystkich wójtów i burmistrzów powiatu szczecineckiego. Zadanie PS28 "Monitoring pojazdów opuszczających place budów pod kątem ograniczenia zanieczyszczenia dróg, prowadzącego do nieorganizowanej emisji pyłu" również ma być realizowane przez służby gminne. Zadanie te wymagają wprowadzenia odpowiednich zapisów do regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach oraz do regulaminów Straży Gminnych.
zgłaszający uwagi lub wnioski: Urząd Miasta Szczecinka (pismo nr OS.602.1.1.2011 z dnia 10 sierpnia 2011 roku)		
36	1. Mimo tego, iż Program opiera się głównie na danych dotyczących 2009, należy uwzględnić zmianę granic administracyjnych Miasta Szczecinek, która nastąpiła w 2010 roku.	Inwentaryzacja emisji, analizy i obliczenia prowadzone były dla terenu całego powiatu szczecineckiego. Pokazanie na mapach zmienionych w 2010 roku granic Szczecinka nie zmienia w żaden sposób wartości przeprowadzonych analiz. Chociaż powinien być pokazany stan z 2009 roku, który jest rokiem bazowym, jednak Wykonawca przychylił się do wniosku strony, w kwestii pokazania na mapach granic administracyjnych miasta Szczecinka.
37	2. Autor posługuje się terminem „obszar przekroczeń”, natomiast nie jest on określony zarówno w tekście, jaki i graficznie.	Wykonawca proponuje zamieszczenie w wykazie terminów i skrótów pojęcia "obszar przekroczeń - fragment obszaru strefy poddanej analizie, na którym przeprowadzone obliczenia modelowe rozprzestrzeniania zanieczyszczeń wykazały występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych ". W projekcie programu jest wskazany graficznie obszar przekroczeń stężeń dopuszczalnych pyłu PM10. Wykonawca proponuje jednak wyraźnie opisać ten obszar, tak, aby był jednoznacznie identyfikowalny.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
38	3. W rozdziale 2.3 autor opisuje wpływ substancji objętych programem na środowisko i zdrowie ludzi. Należy podać źródło pochodzenia tych informacji oraz uzupełnić je w odniesieniu do strefy Powiat Szczecinecki. Czy istnieje możliwość przeprowadzenie • bardziej wnikliwej analizy w odniesieniu do PM 2,5.	Rozdział ten ma charakter ogólny, dla uzmysłowienia, w jaki sposób pył zawieszony wpływa na zdrowie ludzi i jakie skutki zdrowotne może powodować. Mechanizm oddziaływania jest taki sam w każdym miejscu - zależy od wielkości cząstek i "bagażu" jaki niesie ze sobą pył zawieszony. Autorzy Programu zasygnalizowali problem, jednak tak szczegółowe analizy wykraczają poza ramy przedmiotowego opracowania. W związku z tym Wykonawca usunie ten rozdział z Programu.
39	4. W rozdziale 2.4. została błędnie oznaczona na Rysunku 3 stacja pomiarowa przy ul. 1-go Maja. Zamieszczony pod rysunkiem opis, jest także niewłaściwy - stacja znajduje się na terenie Zespołu Szkół nr 2 im. Ks. Wacława IV przy ul 1-go maja 22, w pobliżu skrzyżowania z ul. Szkolną.	Zostanie to poprawione.
40	5. W tabeli nr 6 podane są dane dotyczące przewidywanego efektu ekologicznego w odniesieniu do redukcji emisji powierzchniowej pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu. Autor przedstawia „suche dane” nie wskazując w jaki sposób zostały obliczone.	Obliczeń powierzchni lokali, które należy poddać działaniom naprawczym dokonano na podstawie wskaźników efektu ekologicznego (zawartych w tabeli 13, obliczonych przy wykorzystaniu wskaźników Corinair). Kwestie efektywności ekologicznej i ekonomicznej poszczególnych działań naprawczych zostały szczegółowo opisane w rozdziale 12.3. Natomiast obliczenia orientacyjnych kosztów dokonano na podstawie danych o średnich kosztach inwestycyjnych dla poszczególnych rodzajów działań.
41	6. W rozdziale 3.1. ograniczenie emisji powierzchniowej i liniowej zostało wnikliwie opisane. W przypadku emisji punktowej temat jest potraktowany bardzo powierzchownie, a działania naprawcze opracowano jedynie w odniesieniu do MEC i zakładów grupy KRONO nie uwzględniając pozostałych emitentów. Jednocześnie z dalszej lektury dokumentu wynika, iż MEC sp. z o.o. w Szczecinku oraz Kronospan Szczecinek sp. z o.o. i Kronospan Polska sp. z o.o. emitowały w 2009r. do powietrza ponad 80% emisji pyłu PM10 w skali rocznej. Można więc wskazać dla tych 3 spółek konkretne działania naprawcze, wykorzystując obowiązujące decyzje emisyjne oraz wiedzę nt. istniejących urządzeń w zakresie redukcji pyłu w tych zakładach.	W wyniki konsultacji Programu z różnymi stronami, działania skierowane na redukcję emisji punktowej dla zakładów Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. i Kronospan Polska Sp. z o.o. zostaną poszerzone.
42	7. W rozdziale 3.1. w części dotyczącej działań wspomagających niezrozumiale jest sformułowanie „przewietrzanie miasta”, a opis dotyczący źródeł przemysłowych jest bardzo ogólny.	Zapewnienie odpowiedniego przewietrzania miasta oznacza takie planowanie przestrzenne, aby nie dochodziło w mieście do powstawania zastoisk powietrza, aby istniejąca zabudowa nie powodowała utrudniania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w mieście. Jest to cały zespół działań znanych planistom, np. unikanie formowania zwartej zabudowy, aby nie tworzyć szczelnych barier dla swobodnego przepływu mas powietrza. Generalnie należy tak prowadzić gospodarkę przestrzenną, aby w sposób naturalny umożliwić wymianę

Ip.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
		zanieczyszczonych mas powietrza w mieście. Ze względu na tajemnice przedsiębiorstw, technologii stosowanych w zakładach Grupy Kronospan, nie udostępnia się do opisu źródeł przemysłowych w szerszym zakresie. W przypadku pozostałych zakładów zachowano podobny poziom szczegółowości.
43	8. Tabela 7 zawiera szczegółowy opis działań dla emisji powierzchniowej i liniowej w przeciwieństwie do punktowej (nie uwzględniono inwestycji prowadzonej przez Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. oraz nie uwzględniono pozostałych podmiotów).	W harmonogramie rzeczowo-finansowym (tabela 7) uwzględniono konieczność redukcji emisji punktowej pochodzącej od trzech największych emitentów. W wynikach obliczeń wielkości redukcji emisji w roku prognozy okazuje się, że wystarczająca będzie redukcja wielkości emitowanych pyłów dla największych emitentów
44	9. Również w Tabeli 7 autor podaje przewidywany efekt ekologiczny, nie precyzując w jaki sposób doszedł do takich wartości.	Wskazane w harmonogramie rzeczowo-finansowym wielkości efektu ekologicznego (dla źródeł punktowych i powierzchniowych) oznaczają o ile należy obniżyć wielkość emisji z 2009 roku, żeby doprowadzić do stanu właściwego. Wielkości te są wynikiem modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń z kolejnymi przybliżeniami zmian poszczególnych rodzajów emisji. Aby informacja ta była jednoznaczna Wykonawca proponuje dopisać informację, jaka jest wyliczona wielkość emisji z poszczególnych rodzajów źródeł, która zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami, powinna pozwolić na dotrzymanie stężeń dopuszczalnych pyłu PM10.
45	10. Tabela 7 winna być spójna z rozdz. 3.1 i zawierać wszystkie działania wymienione w tym rozdziale.	Wykonawca uważa, że wymienione elementy dokumentacji są spójne.
46	11. W tabeli 7 działanie PS 13 winno być także przypisane dla spółek grupy Krono. (przypis Wykonawcy - zadania PS13: Redukcja emisji zanieczyszczeń w źródłach ciepła (modernizacja układów oczyszczania spalin).	Układ oczyszczania gazów odlotowych w MEC wymaga modernizacji. Stąd wskazano działanie, spójne również z zapisami POP dla benzo(a)pirenu. Jest to zadanie dedykowane. Dla zakładów grupy Kronospan w Szczecinku zadania zostaną doprecyzowane – sprawa jest w toku konsultacji.
47	12. Należy pamiętać, iż nie wszystkie gminy posiadają plany zagospodarowania przestrzennego i w tabeli 7 w działaniu PS20 dodać zapis „oraz w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu” (przypis Wykonawcy - zadania PS20: Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji” oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie).	Wykonawca przychylił się do wniosku.
48	13. Rozdz. 4 Finansowanie — zdecydowana większość programów operacyjnych jest już po naborach i nie ma możliwości uzyskania dofinansowania. Program Life+ jest źródłem pozyskiwania środków na projekty badawcze i nowatorskie, co raczej nie będzie miało przełożenia na strefę powiat szczeciński. W przypadku Life+ można by skupić się na kwestii prowadzenia. kampanii edukacyjnych.	Przykłady innych miast (np. Bydgoszcz) wskazują, że przy współfinansowaniu z programu LIFE+ można realizować POP, np. poprzez "Program ochrony klimatu" w ramach, którego realizowane są działania polegające na ograniczeniu niskiej emisji.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
49	14. Na str. 52 projektu Programu zamieszczony jest opis zakładu Kronospan. Należy wyjaśnić, w jaki sposób i w jakim zakresie użycie biopaliw wpłynie na zmniejszenie emisji PM10 przez spółkę.	Zdanie sformułowane zostało być może w niejednoznaczny sposób. Zamiarem Wykonawcy było wskazanie, że zastosowanie gazu ziemnego zamiast tradycyjnych paliw stałych w znaczny sposób ogranicza emisję pyłu zawieszanego PM10. Wykonawca proponuje uściślić to zdanie.
50	15. Rozdz. 10. 1- „Inwentaryzacja emisji ze źródeł punktowych „ — należy podać dodatkową tabelę wielkości emisji punktowej w rozbiciu na poszczególne gminy w strefie, tak jak to uczyniono w zakresie emisji powierzchniowej. Wskazać na mapie lub tabelarycznie wszystkie emitery punktowe (podać nr emitora), które wykorzystano do zinventaryzowania emisji pyłu PM10 ze źródeł punktowych.	Wykonawca proponuje przychylić się do wniosku poprzez dodanie w tabeli 19 kolumny określającej gminę, w której znajduje się zakład.
51	16. Czy do inwentaryzacji emisji wzięto pod uwagę wszystkie emitery punktowe spółek Kronospan Szczecinek i Kronospan Polska, które emitują pył PM10?	Tak.
52	17. Rozdz. 10.2 - nic jest do końca jasne, czy autor uwzględnił w inwentaryzacji emisję powierzchniową pochodzącą z instalacji, ciągów technologicznych i procesów przemysłowych, w tym zakładów grupy Krono.	Rozdział 10.2 dotyczy inwentaryzacji ze źródeł powierzchniowych (pochodzących głównie z indywidualnych systemów grzewczych), a nie ze źródeł niezorganizowanych z zakładów Kronospan.
53	18. Rozdz. 10.4 „ Bilanse zanieczyszczeń pochodzących z poszczególnych źródeł" - należy uzupełnić o strukturę emisji pyłu PM10 dla miasta Szczecinek (jako obszaru przekroczeń).	Strefą oceny jakości powietrza jest powiat szczecinecki i dla strefy jako całości został przedstawiony bilans emisji.
54	Nierozumiąły jest fakt, iż w Tabeli 19 w odniesieniu do zakładów Kronospan emitowane ilości pyłów podawane są na podstawie badań laboratorium akredytowanego, a nie są to wartości pochodzące z decyzji emisyjnych. Należy dodatkowo ustalić, czy prognozując efekty ekologiczne w zakresie redukcji pyłu PM10 — brano pod uwagę fakt, że w przypadku spółek Kronospan Szczecinek i Kronospan Polska wielkość emisji pyłu PM10 w 2009 r. (łączna emisja pyłu dla tych spółek w 2009r. zgodnie z tabelą nr 19 wynosi 284,78 Mg/rok) stanowiła jedynie ok. 36 % dopuszczalnych wielkości emisji wynikających z obowiązujących decyzji emisyjnych. Biorąc powyższe pod uwagę należy założyć także wariant, że zakłady Kronospan mogą pracować wykorzystując do 100% wielkości emisji określonych w decyzjach.	Decyzje o emisji dopuszczalnej wskazują maksymalną emisję zanieczyszczeń możliwych do wprowadzenia do powietrza przez jednostkę organizacyjną. Do obliczeń i analiz w ramach przygotowania projektu Programu wzięto pod uwagę faktyczną emisję z 2009 roku z terenu zakładów Grupy Kronospan. Jest to zgodne z metodyką opracowania programów ochrony powietrza.
55	20. Przy uwzględnieniu danych z decyzji emisyjnych, w Tabeli 22, jak i następnym zestawieniach tabelarycznych będzie zdecydowanie inny udział procentowy emisji punktowej.	Decyzje o emisji dopuszczalnej wskazują maksymalną emisję zanieczyszczeń możliwych do wprowadzenia do powietrza przez jednostkę organizacyjną. Do obliczeń i analiz w ramach przygotowania projektu Programu wzięto pod uwagę faktyczną emisję z 2009 roku z terenu Grupy Kronospan. Jest to zgodne z metodyką opracowania programów ochrony powietrza.
56	21. Na str. 74 autor bardzo lakonicznie opisuje warunki meteo, które należałoby poddać bardziej wnikliwej analizie.	Opis warunków meteo zostanie uzupełniony.

Ip.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
57	22. Rozdz. 11.5 należy wyjaśnić skąd jest tak duży udział tła w emisji pyłu (tło naturalne i transgraniczne) i co to oznacza dla środowiska?.	W rozdziale 11.5 duży udział tła w wielkości stężeń imisyjnych dotyczy stężeń średniorocznych na terenie powiatu szczecineckiego Stężenia średnioroczne pyłu PM10 nie są przekraczane na terenie całej analizowanej strefy. Ponadto powiat szczecinecki cechuje bardzo duża lesistość i mała gęstość zaludnienia (z wyjątkiem Szczecinka). W związku z tym, na większości obszarów powiatu tło i napływ zanieczyszczeń spoza strefy będą miały dominujące udziały. Zupełnie inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku analizy stężeń 24-godz. pyłu PM10 w Szczecinku. W tym przypadku dominujący jest udział źródeł punktowych, a kolejne miejsce w rankingu odpowiedzialności zajmują źródła powierzchniowe. Wykonawca proponuje rozszerzyć opis dotyczący tła zanieczyszczeń w rozdziale 10.5.
58	23. Rozdz. 11.5- we wnioskach podano, że spośród źródeł zlokalizowanych na terenie powiatu w obszarze przekroczeń dominujący wpływ na stężenia pyłu PM10 mają źródła punktowe ok, 22,37% i powierzchniowe ok, 12,7%. Dane te w świetle całego materiału są mało wiarygodne. Zgodnie z podaną inwentaryzacją emisja punktowa jedynie z zakładów Kronospan oraz MEC wynosi 346,77 Mg/rok, a powierzchniowa z terenu Miasta Szczecinek 126,76 Mg/rok, więc wymieniony wyżej procentowy udział budzi wątpliwości.	Udział różnych źródeł w wielkości emisji nie ma bezpośredniego, wprost proporcjonalnego przełożenia na udziały tych samych źródeł w wielkości stężeń imisyjnych.
59	24. Na str. 80 w opisie wariantu „O” dane dotyczące spalania węgla mają jedynie odniesienie do MEC, brak jest natomiast danych dotyczących pozostałych instalacji związanych z punktową emisją pyłu zawieszonego PM10. Jednocześnie należy opisać „jakie działania są konieczne do podjęcia ze względu na aktualne przepisy prawa.	W wariantcie "O" przedstawiono prognozę poziomu pyłu zawieszonego PM10, przy założeniu niepodejmowania innych działań, poza koniecznymi do podjęcia ze względu na aktualne przepisy prawa. Dotyczy to źródeł energetycznego spalania paliw, nie tylko MEC.
60	25. W rozdz. 12.3 brak jest opisu dla emisji liniowej i punktowej.	W rozdziale 12.3 jest opis efektywności emisji liniowej. W przypadku emisji punktowej niewykonalne jest wiarygodne przedstawienie efektywności ekologicznej, gdyż bardzo trudno oszacować koszty wymaganych inwestycji na tym etapie. Możliwe jest to dopiero na etapie projektu technicznego. Dopiero wtedy można będzie również przeprowadzić wiarygodną analizę ekonomiki działań związanych z ograniczeniem emisji punktowej. Na etapie opracowania projektu Programu nawet przedstawiciele Kronospan nie byli w stanie wskazać, jakiego rzędu koszty będą musieli ponieść z związku z realizacją zapisów POP.
61	26. Rozdz. 14 - w wykazie materiałów, dokumentów i publikacji wykorzystanych poddanych analizie przy opracowaniu Programu nic wskazano decyzji emisyjnych oraz POP B(a)P.	POP dla benzo(a)pirenu zostanie dodany do wykazu dokumentów. W rozdziale 14 zostanie również dodana informacja o zakresie wykorzystania decyzji o emisji dopuszczalnej i pozwoleń zintegrowanych.

Ip.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
62	27. Rysunek 30-34 - modelowanie nie uwzględnia „terenu, do którego emitent posiada tytuł prawny”- można się jedynie domyślać o rozkładzie stężenia pyłu na tym terenie.	Modelowanie przeprowadzono na terenie całej strefy (powiaty szczecineckiego), nie pomijając żadnego obszaru. Na wskazanej mapie został umieszczony teren, do którego emitent posiada tytuł prawny, gdyż na tym terenie mogą, zgodnie z prawem, występować przekroczenia wielkości dopuszczalnych. Wykonawca proponuje usunąć ten obrys z map.
63	28. Uwaga ogólna ponieważ pył zawieszony jest nośnikiem benzo(a)piranu POP PM10 powinien w dużej mierze nawiązywać do POP B(a)P. Oba wymienione dokumenty winny być spójne.	Wskazane dokumenty są spójne na tyle na ile pozwala charakter (źródła powstawania, odpowiedzialność za stopień przekroczeń norm i sposób redukcowania) obu zanieczyszczeń.
64	29. Uwaga ogólna. Mimo tego, iż Program jest opracowywany dla strefy powiat szczecinecki, należy dobitnie podkreślić, że „obszar przekroczeń” znajduje się na terenie Miasta Szczecinek i większość działań naprawczych będzie prowadzona w mieście.	Obszar przekroczeń faktycznie obejmuje tylko Szczecinek (co zaznaczono w rozdziale 11.4), jednak harmonogram rzeczowo-finansowy wskazuje również zadania, które powinni realizować wójtowie i burmistrzowie innych miast i gmin powiatu, ponieważ na stężenia w obszarze przekroczeń mają wpływ również emisje napływowe z terenów sąsiadujących.
65	30. Uwaga ogólna - przyjęto konieczność redukcji emisji ze źródeł powierzchniowych 13,3 Mg/rok a z punktowych 57 Mg/rok. W jaki sposób to obliczono, ponieważ z danych zawartych w programie nie wynikają tak duże różnice pomiędzy emisją punktową a powierzchniową.	Wskazane w harmonogramie rzeczowo-finansowym wielkości efektu ekologicznego (dla źródeł punktowych i powierzchniowych) oznaczają o ile należy obniżyć wielkość emisji z 2009 roku, żeby doprowadzić do stanu właściwego. Wielkości te są wynikiem modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń z kolejnymi przybliżeniami zmian poszczególnych rodzajów emisji.
zgłaszający uwagi lub wnioski: SIS TERRA (pismo z 11 sierpnia 2011 roku)		
66	W projekcie programu nie uwzględniono nowych decyzji wydanych dla firmy Kronospan na początku 2011 roku przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego - (WRiOŚ-II-BKow-7720/2-12/10 decyzja dla Kronospan Szczecinek i WRiOŚ-II-BKow-7720/1-13/10 dla Kronospan Polska). Jest to o tyle istotne, że na bazie nowych decyzji nastąpił wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza - amoniak 913 ton/rok, formaldehyd 227 ton/rok, pył ogółem 1569 ton/rok, dwutlenek azotu 1557 ton/rok. Daje nam to 4 266 ton rocznie, czyli ponad 11 ton zanieczyszczeń dziennie. W nowych decyzjach znajdujemy ogromne ilości pyłu oraz amoniaku, dwutlenku azotu i dwutlenku siarki, a więc substancji, które w wyniku reakcji mogą znacząco zwiększyć stężenia pyłów drobnych w powietrzu w stosunku do stanu bieżącego. Analizując decyzje poprzednie i nowe obserwujemy wzrost emisji amoniaku o 100% , formaldehydu o 95%, pyłu ogółem o 5% i dwutlenku azotu o 35% w stosunku do dotychczasowych decyzji. W związku z tym pytanie, co z oceną oddziaływania na środowisko? -będącą podstawą decyzji, która pozostaje w sprzeczności z zapisami. Powyższa uwaga podważa podstawy POP dla pyłu PM10 ze względu na błędne oszacowanie emisji punktowej grupy Kronospan.	W trosce o jakość powietrza w strefie powiat szczecinecki zasadnym wydaje się przeprowadzenie szczegółowych analiz dla roku 2010 oraz 2011, w których stwierdza się wzrost wielkości stężeń średniorocznych, m.in. pyłu zawieszonego PM10, jak również liczby dni z przekroczeniami tej substancji. Jednakże metodyka, która nas obowiązuje, nakazuje wykonanie analiz dotyczących tylko roku kalendarzowego, w którym po raz pierwszy wystąpiły sytuacje z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10. Wielkość emisji dla zakładów grupy Kronospan, jak również dla innych jednostek emisji punktowej została oszacowana na podstawie pomiarów emisji na emitorach oraz sprawności urządzeń odpylających.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
67	<p>Przekroczenia pyłu zawieszonego PM10 według POP występują głównie w sezonie grzewczym. Sytuacja wygląda jednak inaczej jeśli przeanalizujemy przekroczenia pyłu PM10 w oparciu o stację on-line zlokalizowaną przy ul. Przemysłowej w Szczecinku. Otóż w 2011 roku poza sezonem grzewczym mamy dziesięć dni z przekroczeniami w kwietniu 5, w maju 4 i w czerwcu 1 dzień. Autor projektu powołuje się na argument sezonowości przedstawiając Rysunek 20 na stronie 72 Programu Ochrony Powietrza - Przebieg zmienności stężeń 24-godz. pyłu zawieszonego PM10 w Szczecinku przy ul. Przemysłowej z analizą temperatury (źródło: wyniki pomiarów WIOŚ 2011 r.) Autor zupełnie pomija dni w których występowały przekroczenia pyłu PM10, pomija kierunek i prędkość wiatru. Jest to o tyle istotne, że w tych dniach temperatura była na tyle wysoka, że mieszkańcy nie musieli ogrzewać swoich mieszkań a pomimo tego wystąpiły przekroczenia pyłu PM10. Dni o szczególnej uciążliwości to 26 i 31maj oraz 6 czerwca 2011 rok, ze względu na telefony alarmowe do Stowarzyszenia i innych instytucji. Dni z przekroczeniami, które nie zostały wzięte pod uwagę, dlaczego?</p> <p>21.04.2011r - wynik powyżej normy ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) $68 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy średniej temperaturze $13,7^\circ\text{C}$</p> <p>22.04. 2011r - wynik powyżej normy - $63\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy średniej temperaturze $14,2^\circ\text{C}$</p> <p>26. 04. 2011r – wynik powyżej normy - $67 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $15,8^\circ\text{C}$</p> <p>27. 04. 2011r- wynik powyżej normy – $67\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $16,8^\circ\text{C}$</p> <p>28. 04.2011r - wynik powyżej normy – $67 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $16,1^\circ\text{C}$</p> <p>10. 05.2011r – wynik powyżej normy – $51 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $18,4^\circ\text{C}$</p> <p>11.05.2011r – wynik powyżej normy – $51 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $19, 2^\circ\text{C}$</p> <p>26.05.2011r – wynik powyżej normy – $63 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $15,3^\circ\text{C}$</p> <p>31.05.2011r – wynik powyżej normy – $65 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy średniej temperaturze $22,5^\circ\text{C}$</p> <p>06.06.2011r- wynik powyżej normy – $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy średniej temperaturze $24,2^\circ\text{C}$</p> <p>Analiza dni z przekroczeniami w oparciu o stację pomiarową on-line dla pyłu PM10 w Szczecinku w porównaniu do Szczecina dla dwóch punktów pomiarowych – przy ul. Andrzejewskiego i Łącznej, gdzie w pierwszy przypadku są to 3 dni z przekroczeniami, a w drugim brak przekroczeń poza sezonem grzewczym. W Szczecinku to 10 dni!!!</p>	<p>Wykonawca, zgodnie z metodyką opracowywania Programów ochrony powietrza, przygotował Program dla roku bazowego 2009, kiedy to po raz pierwszy zanotowano przekroczenie norm dla pyłu zawieszonego PM10. Również przeprowadzona inwentaryzacja emisji, dane meteorologiczne przyjęte do modelowania, dotyczą roku 2009. Dokonanie szczegółowej analizy dla kolejnego roku wymagałoby przygotowania nowego modelu emisyjnego i meteorologicznego. Jest to praca wykraczająca poza ramy zlecenia. W przypadku roku 2011 przeprowadzenie pełnej analizy będzie możliwe dopiero po jego zakończeniu.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
68	<p>Pełniejszy obraz sytuacji dałaby analiza dni z przekroczeniami w połączeniu z kierunkiem i prędkością wiatru oraz dni w których takie przekroczenia nie miały miejsca. Podobną analizę przeprowadził WIOŚ w swoich Raportach za 2009, 2010 rok przedstawia jaki udział w zanieczyszczeniu powietrza pyłem PM10 ma Koncern Kronospan.</p> <p>Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego - raport za 2009 rok opracowana przez WIOŚ</p> <p>...Wskazanie zakładów należących do Grupy Krono zlokalizowanych na terenie nieruchomości przy ul. Waryńskiego 1 w Szczecinku, jako jednej z potencjalnych przyczyn przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w strefie powiat szczecinecki, jest wynikiem analizy inwentaryzacji emisji, przeprowadzonej w 2009 r. przez WIOŚ w Szczecinie na potrzeby wykonania obliczeń modelowych, wykorzystanych w rocznej ocenie m.in. do określenia przestrzennego rozkładu stężeń pyłu PM10 na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz warunków meteorologicznych. Według danych znajdujących się w wojewódzkiej bazie emisji, emisja pyłu z tych zakładów stanowi ponad 50% emisji ze źródeł punktowych pochodzących z obszaru całego powiatu szczecineckiego. Przeprowadzono również analizę porównawczą dobowych stężeń pyłu PM10 w dniach z przekroczeniami, ze stężeniami występującymi w tych dniach na innych stanowiskach w województwie zachodniopomorskim. Spośród stwierdzonych na podstawie pomiarów w Szczecinku w 2009 r. 39 dni z przekroczeniami średniodobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10, wynoszącego 50 µg/m³, wskazano 13 dni, w których wpływ zakładów należących do Grupy Krono mógł stanowić główną przyczynę przekroczeń. Były to w większości dni z przewagą wiatrów wiejących z kierunków południowych i południowo-wschodnich, przenoszące zanieczyszczenia emitowane przez te zakłady na obszary zamieszkałe miasta Szczecinek....</p> <p>Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego - raport za 2010 rok opracowana przez WIOŚ</p> <p>Jako przyczynę zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10 WIOŚ (Raport za 2010rok) podaje emisje powierzchniową związaną z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań. Jednak na podstawie szczegółowej analizy dobowych stężeń PM10, uwzględniającej występujące w danym dniu warunki meteorologiczne (kierunek i prędkość wiatru), w niektórych przypadkach, stanowiących w sumie około 35% dni (27dni) z przekroczeniami, za główną przyczynę tych przekroczeń uznana została emisja pyłu z zakładów należących do Grupy Krono. Obszar przekroczeń obejmuje centrum miasta oraz teren położony względem niego na północny-zachód i południe, który zamieszkuje około 30 tys. ludności, czyli obszar gęsto zaludniony....</p>	<p>W Projekcie POP przeprowadzono analizę udziału poszczególnych rodzajów źródeł w wielkości stężeń imisyjnych w oparciu o wyniki modelowania. Dopuszczalny błąd modelowania (do 50% zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17.12.2008 roku w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu – Dz. U. z 2009 r. Nr 5, poz. 31) powoduje, że zamodelowane dni z przekroczeniami dopuszczalnej wielkości 24-godz. dla pyłu PM10 nie muszą pokrywać się szczegółowo co do dat ze zmierzonymi. Wynikać to może z pewnych założeń dotyczących profilu zmienności emisji oraz zmienności tła zanieczyszczeń. Do dokumentacji zostaną dołączone niektóre dni, w których stwierdzono (na podstawie modelowania) charakterystyczne warunki meteorologiczne i wysokie stężenia pyłu PM10 w powietrzu. Wybrane dni zostaną zobrazowane graficznie, wraz z udziałem poszczególnych źródeł.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
69	<p>Zaskakująca jest tendencja wzrostowa pyłu PM10 na terenie Szczecinka prawie o 100%-2010r. w stosunku do 2009 roku w sytuacji, kiedy zasoby mieszkańców pozostają na tym samym poziomie. W porównaniu z innymi miastami tak drastycznej sytuacji nie obserwujemy. Dlatego skupienie się tylko na danych z 2009 roku z góry rokuje fałszywy wynik. Autor projektu skoncentrował się głównie na ograniczeniu emisji powierzchniowej proponując mieszkańcom między innymi zamianę paliwa na gazowe. Natomiast zupełnie lakonicznie potraktował redukcję pyłu z emisji punktowej, a tak naprawdę nie proponując konkretnych rozwiązań w oparciu o konkretne inwestycje redukujące poziom emisji pyłu PM10. Może należało również zaproponować zwiększenie udziału jako źródła energii gazu firmie Kronospan, która sukcesywnie zmniejsza jego zużycie zastępując go spalaniem odpadów niebezpiecznych (zawierających kleje) w instalacjach nie spełniających standardów. Jeśli oszacuje się ich ilość (w oparciu o decyzje marszałka) to można mieć wrażenie, że jest to istotny problem dla Szczecinka !!!</p>	<p>Wykonawca, zgodnie z wymaganiami umowy, przygotował Program dla roku bazowego 2009, kiedy to po raz pierwszy zanotowano przekroczenie norm dla pyłu zawieszonego PM10. Zatem przeprowadzona inwentaryzacja emisji, dane meteorologiczne przyjęte do modelowania dotyczą roku 2009. Dokonanie szczegółowej analizy dla kolejnego roku wymagałoby przygotowania nowego modelu emisyjnego i meteorologicznego. Jest to praca wykraczająca poza ramy zlecenia.</p>
70	<p>W projekcie brak jest jakiegokolwiek odniesienia do działań zawartych w obowiązującym POP dla benzo(a)pirenu (mierzonym w pyłe PM10). Jak ich realizacja zmniejszy ilość pyłu zawieszonego? Na potrzeby przyszłego POP dla PM10 w 2009 roku została opracowana „Diagnoza zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym w powiecie szczecineckim”. Dlaczego nie korzystano z tego dokumentu?</p>	<p>W Programie jest odniesienie do POP dla B(a)P, chociażby poprzez uwzględnienie wskazanych w nim działań w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Wykonawca w ramach przygotowania POP zapoznał się z „Diagnozą zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym w powiecie szczecineckim”, jednak przeprowadził własną inwentaryzację emisji oraz modelowanie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń, co również jest zawarte w umowie. Umożliwia to Wykonawcy uzasadnienie dokonanych w Programie analiz.</p>
71	<p>Zabrakło najistotniejszej części Programu Ochrony Powietrza, a mianowicie konkretnej analizy zmniejszenia pyłu Pm10 w oparciu o określone przedsięwzięcia. Tak naprawdę nie wiemy, czy poziom pyłu się zmniejszy w jakim czasie i o ile. Wszystko jest wielką niewiadomą!! Wracając do pierwszego punktu – tylko rzetelne i prawidłowe oszacowanie poszczególnych emisji jest gwarancją sukcesu, gdyż wówczas można podjąć konkretne działania znając główne źródło pyłu PM10.</p>	<p>Wskazane w harmonogramie rzeczowo-finansowym wielkości efektu ekologicznego (dla źródeł powierzchniowych i wskazanych źródeł punktowych) oznaczają o ile należy obniżyć wielkość emisji z 2009 roku, żeby doprowadzić do stanu właściwego. Wielkości te są wynikiem modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń z kolejnymi przybliżeniami zmian (redukcji) poszczególnych rodzajów emisji. Aby informacja ta była jednoznaczna Wykonawca proponuje dopisać informację, jaka jest wyliczona wielkość emisji z poszczególnych rodzajów źródeł, która zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami, powinna pozwolić na dotrzymanie stężeń dopuszczalnych pyłu PM10 w analizowanej strefie.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
72	<p>W Tabeli 19 projektu, zawierającej informację o wielkości emisji punktowej pyłów zawieszonych PM10 w powiecie szczecineckim zwraca uwagę szczególna pozycja zakładów grupy KRONO (Kronospan Polska Sp. z o.o. oraz Kronospan Szczecinek Sp. z o.o.) i to z dwóch powodów. Po pierwsze łączna ich emisja 284,78 [Mg/rok] (odpowiednio 123,28 [Mg/rok] oraz 161,50 [Mg/rok]) jest znacząco wyższa, niż pochodząca z kolejnego zakładu, jakim jest Miejska Energetyka Ciepła w Szczecinku - 61,99 [Mg/rok] a także wszystkich pozostałych łącznie: 146,64 [Mg/rok]. Po drugie są to jedyne podmioty, dla których wielkość emisji pyłów zawieszonych PM10 ustalono w odrębny metodologicznie sposób, tzn. w oparciu o wyniki niewymienionego z nazwy, ale akredytowanego laboratorium. W związku z tym pytanie –Jakie to laboratorium i jaka metodologia badań? Po trzecie w jaki sposób obliczono emisję PM10 pozostałą skoro w bazie SOZAT nie ma informacji o pyłach PM10?</p>	<p>We wszystkich przypadkach (źródła punktowe) emisja została określona na podstawie emisji podawanej przez poszczególne podmioty do opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. W ramach tego systemu podmioty podają wielkości emisji pyłu ogółem, nie wyszczególniając pyłu zawieszonego PM10, dlatego konieczne jest określenie udziału pyłu PM10 w pyłach ogółem. W przypadku źródeł energetycznego spalania paliw ilość pyłu zawieszonego PM10 w pyłach ogółem waha się (w zależności od zastosowanych urządzeń odpylających) od 60-99%. W przypadku zakładów Kronospan tylko do określenia udziału pyłu PM10 w pyłach ogółem posłużono się pomiarami przeprowadzonymi na kilku emitorach zakładów grupy Kronospan w Szczecinku przez akredytowane laboratorium.</p>
73	<p>Grupa KRONOSPAN jest największym producentem energii cieplnej na potrzeby własne w powiecie. Zainstalowane tam moce > 80 [MW], są wyraźnie wyższe niż pozostałe, ujęte, jako punktowe źródła zapylenia w powiecie i mieście Szczecinek. Plan nic o nich nie wspomina, wskazując wyłącznie źródła technologiczne. Wspomina się jedynie o tym, że przewiduje się działania, które doprowadzą do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zmniejszenia ilości energii cieplnej wprowadzanej do powietrza oraz że wskutek zmniejszenia zapotrzebowania na energię ciepłą, dzięki wykorzystaniu energii cieplnej zawartej w gazach odlotowych, redukcji ulegnie ilość paliwa zużywanego do ogrzania suszarni, co również doprowadzi do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń.</p> <p>Przy tym nie jest tajemnicą, że począwszy od około 2005 roku, w oparciu o cząstkowe bezprawne zezwolenia kolejnych wojewodów i marszałków, spalane są niebezpieczne odpady grupy KRONOSPAN, jako „substytut” biomasy. Nie bez znaczenia jest również okres, dla którego podawane są dane, tzn. ich aktualność. Abstrahując od przedstawionych wątpliwości, można mimo wszystko wyciągnąć bardzo ważny wniosek: szybką poprawę sytuacji można uzyskać doprowadzając do niewielkiego nawet procentowego zmniejszenia dominujących emisji punktowych, tzn. grupy KRONOSPAN i MEC w Szczecinku.</p>	<p>W ramach inwentaryzacji emisji na potrzeby Programu uwzględniono wszystkie "emisje z instalacji lub działalności" wg opłaty za korzystanie ze środowiska – za I i II półrocze zgodnie z materiałami przez otrzymanymi z Urzędu Marszałkowskiego. Materiały, które zawiera baza opłat za korzystanie ze środowiska uzupełniono informacjami z pozwoleń zintegrowanych i decyzji o emisji dopuszczalnej dla analizowanych zakładów (parametry emitorów), jak również o dostępne pomiary emisyjne. W Programie ochrony powietrza uwzględniono takie informacje, jakie udało się uzyskać w trakcie inwentaryzacji.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
74	<p>Jak na tym tle wyglądają udziały pozostałych rodzajów emisji? Z projektu programu wynika, że udział emisji powierzchniowej pyłów zawieszonych PM10 z obszaru powiatu zamieszkałego przez około 77 tys. mieszkańców a szczególnie miasta Szczecinek, to dziesiątki spółdzielni mieszkaniowych, setki wspólnot oraz tysiące indywidualnych właścicieli nieruchomości a więc bardzo trudny i ograniczony sposób oddziaływania w ramach programu redukcji niskiej emisji oraz pyłu zawieszonego PM10. W przedstawionym projekcie planu inwentaryzacja powierzchniowych źródeł emisji została przeprowadzona przy wykorzystaniu materiałów pomocniczych Ministerstwa Środowiska i Głównego Inspektora Ochrony Środowiska zawartych w opracowaniu pt. „Wskazówki dla Wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza”, Warszawa 2003. Analizie poddano emisję powierzchniową w katastrze, w polach 500 m × 500 m – obszary wiejskie i polach 250 x 250 m – obszary miast. W celu zobrazowania emisji w przedziale czasowym opracowano i zastosowano profile zmienności czasowej: profil miesięczny i profil dobowy. Powiat szczeciński podzielono na 9 obszarów bilansowych, dla których na podstawie zebranych danych wyznaczono wielkości emisji. Ładunki pyłu zawieszonego PM10 dla tych obszarów zamieszczono w Tabeli – 20 (sumaryczna emisja 428.44 [Mg/rok]). Ze względu na znaczną emisję powierzchniową miasta Szczecinka na tle powiatu szczecińskiego, obszar miasta podzielono na 11 mniejszych obszarów bilansowych i przedstawiono w kolejnej Tabeli – 21 (sumaryczna emisja 126.76 [Mg/rok]). Razem emisja powierzchniowa z terenu powiatu została oszacowana na 555.2 [Mg/rok]. Zwraca przy tym uwagę zaskakująco wysoka wartość na obszarze powiatu poza miastem Szczecinek oraz umiarkowana, zwrótywszy na ilość mieszkańców i konsumpcję energii cieplnej, miasta Szczecinek. Warto by to wyjaśnić, gdyż część miejscowości ma również własne centralne i lokalne ciepłownie oraz sieci ciepłne (Borne Sulinowo, Barwice, Biały Bór) sprzyjające ograniczeniu emisji pyłów zawieszonych PM10. Widać to na przykładzie Szczecinka, miasta o dość dobrze rozwiniętej sieci ciepłowniczej.</p>	<p>W ramach przeprowadzonej na potrzeby Programu inwentaryzacji emisji powierzchniowej uwzględniono dostępne dane o strukturze zaopatrzenia w ciepło na terenie całego powiatu szczecińskiego. Dotyczy to zarówno udziału sieci ciepłowniczych, sieci gazowych, jak i udziału innych rodzajów paliw. Na terenie samego Szczecinka faktycznie ok. 50% mieszkańców jest podłączonych do MEC, co znacząco wpływa na obniżenie emisji z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w ciepło (zaliczanych do emisji powierzchniowej).</p> <p>Poza Szczecinkiem sieci ciepłne i gazowa mają charakter zdecentralizowany i stopień ucieplnienia jest zdecydowanie niższy niż w Szczecinku. To determinuje wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza z indywidualnych systemów grzewczych.</p> <p>Natomiast działania naprawcze koncentrują się na obszarze Szczecinka, gdzie wskazano występowanie obszaru przekroczeń z uwagi na nałożenie się oddziaływania różnych rodzajów emisji na stosunkowo niewielkim obszarze (nakładaniu się emisji). Udział poszczególnych źródeł emisji w wielkości stężeń pyłu PM10 przedstawiono zarówno na terenie całego powiatu, jak i w obszarze przekroczeń.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
75	<p>Projekt planu przewiduje działania naprawcze zmierzające do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza z emitorów punktowych i stwierdza, że należy podjąć je przede wszystkim w zakładach grupy KRONOSPAN na terenie Szczecinka oraz w kotłowniach Miejskiej Energetyki Ciepłej w Szczecinku.</p> <p>W przypadku zakładów Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. i Kronospan Polska Sp. z o.o. działania naprawcze obejmować mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> • montaż instalacji transportu granulatu i odrostów poprzez montaż silosów magazynowych; • przeniesienie emitorów wentylacji pras MDF do suszarni włókna wraz z montażem wymiennika ciepła; • modernizację instalacji przesyłowych pyłu i modernizację instalacji transportu granulatu; • modernizację linii produkcyjnych, w tym modernizację układów odpylających i oczyszczających gazy emitowane do powietrza w związku z wejściem, w życie dyrektywy IPPC i okresów dostosowawczych linii przemysłowych do poziomów zawartych w BAT. <p>Działania te, zdaniem grupy KRONOSPAN, pozwolą w znaczny sposób zredukować ilość pyłu PM10 powstającego podczas procesów produkcyjnych. Czy tak się stanie? Biegły z listy Wojewody Pomorskiego ds. oceny oddziaływania na środowisko pisze:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wielkość emisji amoniaku, formaldehydu i pyłu nie ulegnie zmianie – zmniejszy się zapotrzebowanie na energię cieplną dzięki wykorzystaniu energii cieplnej zawartej w gazach odlotowych o około 6MWt, co odpowiada spalaniu gazu w ilości około 640 m³/h. 	<p>Najistotniejszym, z punktu widzenia ograniczenia emisji pyłu PM10 w zakładach grupy Kronospan jest zwiększenie skuteczności odpylania. Dopiero na etapie projektu technicznego należy tak zaplanować inwestycję, aby jej realizacja pozwoliła na spełnienie wymogów (dotyczących wymaganego obniżenia wielkości emisji pyłu PM10) stawianych w POP.</p>
76	<p>Emisja pyłów zawieszonych PM10 z kotłów służących do produkcji energii cieplnej na potrzeby własne grupy KRONOSPAN konsekwentnie została pominięta, chociaż ich moc (ponad 80 [MW]) jest porównywalna do mocy wszystkich pozostałych kotłów i pieców zainstalowanych w całym powiecie szczecineckim wraz z miastem Szczecinek. Innymi słowy uwzględnia się sytuację historyczną, sprzed ponad 5 lat, kiedy na potrzeby energetyczne spalano gaz ziemny. Ze względów oszczędnościowych gaz zastąpiono tzw. „biomasą” zawierającą kleje, czyli własnymi odpadami technologicznymi, zawierającymi biomasę.</p>	<p>W ramach inwentaryzacji emisji na potrzeby Programu uwzględniono wszystkie "emisje z instalacji lub działalności" zgodnie z opłatami wnoszonymi za gospodarcze korzystanie ze środowiska i informacjami uzyskanymi z pozwoleń emisyjnych, pomiarów i bazy opłat za korzystanie ze środowiska.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
zgłaszający uwagi lub wnioski: KRONOSPAN Szczecinek Sp. z o.o. (pismo z dnia 11 sierpnia 2011 roku)		
77	<p>1. Projekt POP nie uwzględnia wpływu rolnictwa na jakość powietrza. Na terenie województwa zachodniopomorskiego zlokalizowanych jest ponad 20 ferm tuczu żywca wieprzowego oraz 7 na terenie woj. pomorskiego przylegającym do granicy woj. zachodniopomorskiego. Azot uznaje się za jeden z nośników pyłu PM 10, a jak wiadomo fermy zwierząt są znaczącym emitentem tego związku.</p> <p>W załączeniu przesyłamy przykładowe opracowanie dotyczące zanieczyszczeń rolniczych pt. Wielkoprzemysłowe fermy zwierząt jako punktowe źródła zanieczyszczeń rolniczych — rozpraszanie azotu i fosforu z rolnictwa do środowiska w Polsce przygotowane przez Jakuba Skorupskiego z Federacji Zielonych Gaja.</p> <p>Zwrócić uwagę należy na fakt, iż w Programie Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)piranu przygotowanym przez f-mę Ekometria emisję pyłu zawieszonego PM10 z rolnictwa określono w roku 2007 dla powiatu szczecineckiego na poziomie 3,4 Mg/rok.</p>	<p>Inwentaryzacja uwzględnia wpływ rolnictwa: zinwentaryzowana emisja wynosi ponad 5 Mg amoniaku. Emisja została uwzględniona w modelowaniu z uwzględnieniem przemian fizyko-chemicznych.</p>
78	<p>2. Zgodnie z tabelą nr 26 zamieszczoną na stronie 76 projektu POP średni udział tła w stężeniach pyłu zawieszonego PM10 na terenie powiatu szczecineckiego to 94,7%, a średni udział tła w obszarze przekroczeń to 61,8%. Zgodnie z wnioskami POP udział tła zanieczyszczeń na terenie całej strefy powiatu szczecineckiego jest dominujący i pokrywa już ponad 47% wielkości dopuszczalnego stężenia zanieczyszczeń.</p> <p>W ocenie Kronospan takie wnioski wymagają pogłębionych badań w zakresie źródeł emisji wchodzących w skład tła oraz w zakresie ustalenia planu naprawczego mającego na celu zmniejszenie wpływu da na wielkości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń. Tymczasem projekt POP pozostawia wnioski przedstawione powyżej bez jakiegokolwiek echa w proponowanych działaniach naprawczych. Działania naprawcze koncentrują się jedynie na źródłach powierzchniowych i przemysłowych.</p> <p>Ponadto projekt POP winien uwzględnić wyjaśnienie metodyki oszacowania poziomu „tła” wskazanego w tabeli 26 oraz o bardziej szczegółowy opis źródeł pochodzenia tła (poszczególnych rodzajów tła). Projekt POP powinien też przedstawiać źródła danych i udziałów w „tle” wskazane w tabeli 26 dla tła naturalnego i transgranicznego.</p>	<p>Wskazana tabela dotyczy udziału poszczególnych rodzajów źródeł w stężeniach średniorocznych na terenie powiatu szczecineckiego oraz w obszarze przekroczeń (wyznaczonego jako obszar, gdzie w wyniku modelowania wskazane zostały przekroczenia percentyla 90,4 ze stężeń 24-godz pyłu PM10). Stężenia średnioroczne pyłu PM10 nie są przekraczane na terenie całej analizowanej strefy. Ponadto powiat szczecinecki cechuje bardzo duża lesistość i mała gęstość zaludnienia (z wyjątkiem Szczecinka). W związku z powyższym, na większości obszarów powiatu tło i napływ zanieczyszczeń spoza strefy będą miały dominujący udział. Zupełnie inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku analizy stężeń 24-godz. pyłu PM10 w Szczecinku. W tym przypadku dominujący jest udział źródeł punktowych, a kolejne miejsce w rankingu odpowiedzialności zajmują źródła powierzchniowe. Wykonawca w każdym przypadku podaje źródło danych. W przypadku tabeli, będącej przedmiotem niniejszej uwagi, są to "obliczenia własne".</p>
79	<p>3. W projekcie POP nie zamieszczono danych dotyczących udziału wiatrów z różnych kierunków w róży przyjętej do modelowania, co utrudnia interpretację wyników analizy udziału poszczególnych grup źródeł emisji pyłu w obliczanych wynikach stężeń imisyjnych. Nie ma też informacji nt. roku, z którego pochodzi róża wiatrów przyjęta do przeprowadzonego modelowania poziomów substancji w powietrzu.</p>	<p>Wykonawca korzysta z modelu Calmet-Calpuff, który daje możliwość wykorzystania do obliczeń parametrów z różnych stacji meteorologicznych, co zostało zrobione i pozwoliło na stworzenie numerycznego modelu parametrów meteo w siatce obliczeniowej. Nie ma zatem jednej róży wiatrów dla całego obszaru obliczeń, tylko zmienne w przestrzeni parametry meteo (m.in. takie jak: temperatura, prędkość i kierunek wiatru, usłonecznienie, opady, stany równowagi atmosfery itp.). Wykorzystano dane z roku 2009, który był rokiem bazowym.</p>

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
80	4. Wątpliwości Kronospan wzbudziły również wyniki przeprowadzonych w projekcie POP analiz, będące podstawą do zdefiniowania działań naprawczych, celem zredukowania wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10. W naszej ocenie wyjaśnienia wymaga następująca kwestia związana z rysunkiem 33 wskazujący, że głównym zakładem, decydującym o wielkości stężeń pyłu w Szczecinku jest grupa Kronospan.	Modelowanie przeprowadzono na terenie całej strefy (powiatu szczecineckiego), nie pomijając żadnego obszaru. Na wskazanej mapie został umieszczony teren, do którego emitent posiada tytuł prawny, gdyż na tym terenie mogą, zgodnie z prawem, występować przekroczenia wielkości dopuszczalnych. Wykonawca proponuje usunąć ten obrys z map.
81	Model obliczeniowy percentyla stężeń 24-h został skalibrowany do stacji przy ul. Artyleryjskiej, w stosunku do stężeń średniorocznych w 2009 r. Aktualnie dostępne są wyniki monitoringu jakości powietrza z 3 stacji: przy ul. 1-go Maja, Artyleryjskiej i Przemysłowej. Dostępne wyniki pomiarów ze stacji monitoringowych przy ul. Artyleryjskiej i 1-go Maja (Tab. S POP oraz Raport roczny WIOŚ 2010 r.) wskazują, że zarówno stężenia średnioroczne, jak i percentyl stężeń 24-h występują na bardzo zbliżonym poziomie, przy czym stężenia średnioroczne są wyższe na stacji przy ul. 1. Maja, najbardziej oddalonej od terenu grupy Kronospan. Analiza danych pochodzących ze stacji przy ul. Przemysłowej nie wskazuje, aby poziom emisji pyłu w rejonie tej stacji znacząco odbiegał od poziomu emisji w rejonie pozostałych stacji (aczkolwiek pełny materiał porównawczy uprawniający do rzetelnych wniosków będzie dostępny po opublikowaniu przez WIOŚ rocznego raportu za 2011 r.).	Rokiem bazowym dla przygotowanego Projektu Programu jest rok 2009. W tym roku stacja pomiarowa przy ul. 1-go Maja funkcjonowała od 10 grudnia, a stacji przy ul. Przemysłowej jeszcze nie było. Jedyna seria pomiarowa, o wystarczającej do kalibracji modelu kompletności, pochodziła ze stacji przy ul. Artyleryjskiej.
82	Wątpliwości budzi fakt przyjęcia jako podstawy do formułowania wniosków w POP wyłącznie roku 2009, w którym eksploatowana była tylko stacja monitoringu przy ul. Artyleryjskiej. Kalibracja modelu na podstawie jej wyników mogło doprowadzić do zbytniego wyeksponowania źródeł punktowych (przemysłowych — w tym grupy Kronospan) na tle innych źródeł wpływających na stan jakości powietrza w powiecie szczecineckim, w stosunku do stanu faktycznego wynikającego z monitoringu na stacjach WIOŚ. Wyniki stężeń średniorocznych przedstawione w tabeli 5, na stronie 18 są zbliżone, pomimo dużych różnic w odległości od zakładów z grupy Kronospan; natomiast rysunek 33 z wynikami modelowania stężeń 24- godzinnych, wskazuje na gradientowy rozkład stężeń, przy czym stężenia najwyższe występują w rejonie zakładów Kronospan i maleją w funkcji odległości.	W roku 2009 po raz pierwszy odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wielkości dla pyłu zawieszonego PM10. Z tego powodu rok ten został wskazany, jako rok bazowy do przygotowania przedmiotowego Programu. Analiza kolejnych lat wymagałaby stworzenia modelu emisyjnego i meteorologicznego strefy, co zdecydowanie wykracza poza ramy określone umową przygotowanego Programu ochrony powietrza.
83	Projekt POP powinien zawierać informację o korelacji pomiędzy wynikami analizy poziomów stężeń pyłu zawieszonego obliczonymi z wykorzystaniem istniejącego i skalibrowanego modelu na podstawie dostępnych danych, a wynikami pomiarów uzyskanych z wszystkich istniejących stacji monitoringu jakości powietrza. W przypadku rozbieżności, model obliczeniowy powinien zostać rekalkulowany, a analiza powtórzona.	Weryfikacja modelu została przedstawiona w rozdziale 11.3 na str. 75. Obejmuje jedną stację, ponieważ w 2009 roku, którego dotyczy analiza w przedstawionym Programie ochrony powietrza, działała na terenie strefy przez cały rok tylko jedna stacja - przy ul. Artyleryjskiej.

lp.	uwaga lub wniosek	odniesienie Wykonawcy do uwagi lub wniosku
84	Mimo tego, że rokiem bazowym dla POP jest rok 2009, zdaniem Kronospan przyjęty program naprawczy powinien proponować działania, które w sposób jak najbardziej efektywny przyczynią się do poprawy jakości powietrza w powiecie szczecinecki i dlatego też powinien uwzględniać wyniki monitoring jakości powietrza także z roku 2010.	Analiza kolejnych lat wymagałaby stworzenia modelu emisyjnego i meteorologicznego strefy. Ze względu na wzrastającą liczbę dni z przekroczeniami wydaje się zasadne wykonanie analiz dla lat następnych, jednak umowa, jak również ramy prawne POP pozwalają tylko na analizy dla roku 2009.
85	Mamy nadzieję, że po uwzględnieniu innych wniosków do POP będziemy mieli możliwość ustosunkowania się do tego przed uchwaleniem programu	Zgodnie z prawem po konsultacjach społecznych projekt uchwały Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego opiniuje starosta (art. 91 ustawy z 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska - tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) oraz organizacje pozarządowe (Uchwała Nr XLV/532/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19.10.2010 r. w sprawie przyjęcia szczegółowego sposobu konsultowania z Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji). Inne strony mają czas na wnoszenie uwag i wniosków tylko w czasie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 39-42 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.).